

SZEŚĆ LAT PO WDROŻENIU REFORMY...

OD REDAKCJI

Kolejny numer „Problemów Wczesnej Edukacji”, który przygotowaliśmy dla Państwa, poświęcony jest reformie systemu oświatowego w Polsce, wdrożonej w 1999 roku, ocenianej dziś z perspektywy kilkuletnich już doświadczeń. Konfrontacja założeń, postulatów, początkowych nadziei z ich realizacją jest konieczna z punktu widzenia zarówno praktyki i osób z nią bezpośrednio związanych, również teorii naukowej, dla której wdrożenie reform stanowi interesujące zjawisko społeczne do eksploracji badawczej, jak i – a może przede wszystkim – dla twórców reformy i decydentów oświatowych.

Reforma obudziła ogromne oczekiwania społeczne, uruchomiono potężny zestaw środków kadrowych i finansowych, wzbudzono zapał i zaangażowanie nauczycieli. Stosunkowo najbardziej stonowaną postawę wykazało środowisko naukowe, co naturalne dla tej grupy zawodowej, która mniej wierzy w postulaty i hasła programowe, a uważniej śledzi przebieg zjawisk. W zamieszczonych artykułach obraz skutków reformy tworzony jest na poziomie makro (w odniesieniu do polityki, działalności samorządowej, sprawiedliwości i równości społecznej, klimatu kulturowego, stanu edukacji akademickiej itd.) oraz mikro (odnoszącego się bezpośrednio do praktyki szkolnej i działań nauczycieli). Choć poszczególne zawarte w tym numerze artykuły dotyczą do różnych aspektów zreformowanego systemu edukacji, a ich Autorzy reprezentują różne pola badawcze, jednak ogólny obraz, jaki rysuje się po lekturze teksów, jest niepokojący. Reforma zawiodła i rozczarowała. Nie spełniła oczekiwań i dodatkowo przyniosła wiele niespodziewanych wcześniej obciążeń i zagrożeń. Właściwie wyłącznie z perspektywy osób zaangażowanych w jakiś sposób w struktury kierownicze w administracji szkolnej efekty reformy są zadowalające – co, zauważmy, jest również interesującym badawczo fenomenem.

W przeszłości przez wiele lat mieliśmy w Polsce do czynienia z propagandowym obrazem szkoły i polskiego systemu edukacji jako znakomicie funkcjonującego. Dziś krytyka szkoły nikogo nie zaskakuje. Można nawet powiedzieć, że w ostatnim czasie media nas do niej przyzwyczyły. Niestety, najczęściej staje się ona, wykorzystywanym niemal na oślep, narzędziem walki politycznej. Brak nam wciąż wnikliwego oglądu mechanizmów edukacyjnych. Prezentowane w niniejszym zbiorze tekstu są próbą badawczego rozpoznania

mankamentów obecnego systemu. Rozległe refleksyjnie, wsparte rzetelnymi badaniami empirycznymi i znajomością przedmiotu, ukazują złożoność sytuacji i brak prostych rozwiązań.

Zaproszenie do lektury formułujemy ze świadomością, że tezy tu prezentowane są dyskusyjne. Mamy jednak nadzieję, że aktualność tematyki wzbudzi Państwa zainteresowanie.

SPIS TREŚCI

- **Bogusław Śliwerski**, *Oświata między polityką a teorią zmiany*
- **Zbigniew Kwieciński**, *Nieznani sprawcy, dyskretne skutki*
- **Jolanta Kruk**, *O nowy paradygmat poglądowości. Wartość poznawcza i kształcąca doświadczenia percepcyjnego*
- **Monika Gołubiew, Amadeusz Krauze**, *Szkolnictwo specjalne – krajobraz po reformie*
- **Ewa Szatan**, *„Sześć lat po wprowadzeniu reformy...” - edukacja muzyczna najmłodszych z perspektywy programów nauczania*
- **Dorota Klus-Stańska, Marzenna Nowicka**, *Nauczyciele na drodze awansu zawodowego - między pozorem a profesjonalizacją*
- **Ewa Zalewska**, *Nauczyciel klas I-III wobec wyzwań reformy edukacji: posłuszny realizator czy autonomiczny profesjonalista?*
- **Małgorzata Żytko**, *Rola nauczyciela edukacji elementarnej - postulaty a rzeczywistość*
- **Barbara Murawska**, *Potrzeby zawodowe nauczycieli nauczania zintegrowanego*
- **Leonarda Rożek**, *Sposoby łagodzenia niepokoju egzystencjalnych nauczycieli przedszkoli w kontekście reformy oświaty*
- **Urszula Szuścik**, *Edukacja plastyczna po reformie oświaty – wnioski z badań*
- **Małgorzata Borowska**, *Zreformowana wczesna edukacja – założenia i projekty a rzeczywistość na przykładzie szkoły w dużym mieście*